

FORUM STANDAARDISATIE

Agendapunt:	4A Wettelijk Kader e-Overheid		
Bijlagen:	Rapport onderzoek Wettelijk Kader e-Overheid		
Aan:	College Standaardisatie		
Van:	Peter Waters		
Datum:	20 september 2008	Versie	0.2
Betreft:	Analyse Wettelijk Kader e-Overheid		

Doel

- a. Het College wordt gevraagd kennis te nemen van het onderzoeksrapport van Duthler/TILT.
- b. Het College wordt geadviseerd BZK te vragen aan de diverse overheidsorganisaties nadere toelichting te geven over de gevolgen die het wegvallen van het databankenrecht voor overheidsorganen heeft.
- c. PM: gesignaleerde risico van snelle verspreiding van onjuiste gegevens.
- d. Het College wordt gevraagd om BZK te adviseren om in de uitwerking van de NORA een beschrijving op te nemen van het wettelijk kader voor de e-Overheid (hoofdstuk 2 van het bijgevoegde rapport vormt daartoe een goede aanzet).
- e. Het College wordt gevraagd Justitie te adviseren in de Aanwijzingen voor de regelgeving een voorstel op te nemen over de wijze waarop standaarden in wetgeving of de toelichting daarop kunnen worden opgenomen.

Toelichting

Het voorliggende onderzoek is opgesteld door Duthler en de Universiteit Tilburg op verzoek van het Forum Standaardisatie. Dit onderzoek bevat een indicatief overzicht van de belangrijkste Nederlandse en Europese wetgeving die randvoorwaardelijk is voor uitwisseling en gebruik van overheidsinformatie. Tevens is een overzicht opgenomen van publicaties over de werking van diverse wetten. Daarnaast wordt een analyse van de inhoud van de onderzochte wetten gegeven en van de werking in vier praktijk cases: Electronisch Bouwloket/Omgevingsloket, Digitaal Klantdossier, Elektronisch Proces Verbaal en uitwisseling GEO-informatie. Het onderzoek sluit af met conclusies en aanbevelingen.

Aanleiding

Op weg naar het te ontwikkelen strategiedeel NORA 3.0 is in het Forum Standaardisatie behoefte ontstaan aan een overzicht en analyse van het huidige wettelijk kader van de e-Overheid. Welke afspraken zijn in dat strategiedeel en/of andere delen van de NORA al dan niet mogelijk gezien het Nederlandse en Europese wettelijk kader? Een dergelijk inventariserend onderzoek bleek nog niet te bestaan. Bij de inventarisatie is ook gekeken naar eventuele knelpunten en hiaten in het wettelijk stelsel.

FORUM STANDAARDISATIE

Welk probleem wordt met het onderzoek Wettelijk kader opgelost?

- 1) Dit overzicht voorziet in een randvoorwaarde voor de invulling van het strategiedeel NORA 3.0. De onderzoekers hebben geen belemmeringen aangetroffen voor de ontwikkeling van het strategiedeel NORA 3.0. Wel constateren zij dat interoperabiliteit als zodanig niet door de wetgever als onderwerp wordt geadresseerd. Het wettelijk kader is erg versnipperd maar lijkt adequaat als basis voor het strategiedeel NORA. Slechts in enkele uitzonderingsgevallen worden juridische knelpunten geconstateerd.
- 2) De belangrijkste daarvan is ontstaan door de uitspraak van de rechtbank van Amsterdam dat de overheid niet beschouwd kan worden als producent van een databank als deze met publieke middelen is gefinancierd. Daarmee kan de basis vervallen voor het afdwingen door overheidsorganen van betaling voor licenties voor gebruik van databases. Vanuit de optiek van interoperabiliteit acht het Forum Standaardisatie dat een goede ontwikkeling. Het spoort ook met het beleid van het ministerie van BZK. Wel lijkt het belangrijk dat BZK de consequenties van deze rechterlijke uitspraak goed communiceert.
- 3) Risico dat door betere interoperabiliteit fouten in de basisregistraties verspreid kunnen worden. PM Tekstvoorstel volgt nog.
- 4) De onderzoekers constateren dat in wet- en regelgeving die nog in voorbereiding/ behandeling is gesloten standaarden worden genoemd, terwijl open varianten beschikbaar zijn. Voorbeelden: Bekendmakingswet en de ministeriele regeling omgevingsrecht (MOR).
De onderzoekers signaleren dat ten algemene vuistregels ontbreken om wet- en regelgeving zodanig te ontwerpen dat deze techniek onafhankelijk is en rekening houdt met elektronisch rechtsverkeer. De Aanwijzingen voor de regelgeving zouden daarop aangepast kunnen worden. Dit punt is afgestemd met Justitie.

Waar gaat het inhoudelijk over?

Welke regelgeving is leidend bij het inrichten van de e-Overheid in het algemeen en een interoperabiliteitsraamwerk in het bijzonder. Daarbij is accent gelegd op regelgeving inzake het opzetten van bestanden, de toegang tot informatie, het gebruik van informatie en de opslag van informatie.

Zijn er alternatieven voor de voorgestelde keuze(s)?

Nee.

FORUM STANDAARDISATIE

Schets van het krachtenveld

Elk ministerie is zelf verantwoordelijk voor de (kwaliteit van de) eigen wetgeving. De Minister van Justitie heeft een algemene verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van wetgeving en voert daartoe een wetgevingsbeleid. Eén van de instrumenten in dit beleid zijn de Aanwijzingen voor de regelgeving. De aanwijzingen worden vastgesteld bij regeling van de Minister-President en zijn bindend voor al diegenen die binnen de rijksdienst bij het opstellen van wetgeving betrokken zijn (dus niet alleen wetgevingsjuristen, maar ook beleidsmakers en uitvoerders). Voorts zet Justitie in het kader van het wetgevingsbeleid het programma Legis op dat beoogt standaardisatie en ICT ondersteuning in wetgeving en het wetgevingsproces te bevorderen. Niet alleen ten behoeve van de efficiency van het proces zelf, maar ook ten behoeve van het verbeteren van transparantie en participatie alsmede de toepassing van wetgeving (m.n. de omzetting naar kennismodellen voor geautomatiseerde systemen in uitvoering). Daartoe wordt (in aansluiting op NORA en MARIJ) een architectuur voor wetgeving en het wetgevingsproces ontwikkeld en wordt gestuurd op rijksbrede implementatie daarvan. In dat licht zou het aanvullen van de Aanwijzingen voor de regelgeving een eerste stap zijn op weg naar een meer op interoperabiliteit gericht wetgevingsontwerp.

Mogelijke consequenties van publicatie van het onderzoeksrapport

Veel overheden brengen derden kosten in rekening voor hergebruik van hun databases die verder gaan dan de verstrekingskosten. De uitspraak van de rechter in Amsterdam betekent dat de grondslag daarvoor soms vervalt (NB uitzonderingen zijn kennelijk wettelijk vastgelegd volgens BZK). Verwacht kan worden dat verdere bekendmaking van die uitspraak tot gevolg heeft dat afnemers vaker betaling zullen weigeren en levering tegen verstrekingskosten bij de rechter zullen proberen af te dwingen.

Communicatie

Geadviseerd wordt om het rapport met advies op de website van het Forum te plaatsen met als disclaimer dat dit een rapport is van Duthler en een werkdocument betreft voor het Forum Standaardisatie. Het Kenniscentrum Wetgeving van Justitie heeft toestemming gevraagd om het rapport ook te mogen publiceren.